

OTA-ONALAR BILAN PEDAGOGIK KORREKSIYA ASOSIDAGI HAMKORLIKNI TRIO-REFLEKSIV JURNAL TEXNOLOGIYASI ORQALI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK AHAMIYATI VA HISOBLASH NAZARIYASI

Utamurodova Gulsora Rasul qizi

Samarqand davlat pedagogika instituti magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada trio-refleksiv jurnal texnologiyasining nazariy asoslari, pedagogik mohiyati, zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni va hisoblash mexanizmi keng yoritiladi. Refleksiv ta'lim nazariyasi, o'z-o'zini baholash mexanizmi va hamkorlik pedagogikasi konsepsiyalari asosida trio-refleksiv jurnalning ilmiy-metodologik poydevori tahlil qilinadi. Shuningdek, o'quvchi va ota-onaning o'z-o'zini baholashiga asoslangan haftalik integratsiyalashgan monitoring tizimi va arifmetik o'rtacha, umumlashtirilgan ko'rsatkich hamda o'sish dinamikasi formulalari ta'lim samaradorligini aniqlashga imkon beruvchi ilmiy hisoblash modeli sifatida tushuntiriladi.

Kalit so'zlar: refleksiya, trio-refleksiv jurnal, o'z-o'zini baholash, pedagogik monitoring, arifmetik o'rtacha, ta'lim samaradorligi.

РОЛЬ ТРИО-РЕФЛЕКСИВНОЙ ЖУРНАЛЬНОЙ ТЕХНОЛОГИИ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА С РОДИТЕЛЯМИ НА ОСНОВЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ КОРРЕКЦИИ И ЕЁ ТЕОРЕТИКО-РАСЧЁТНЫЕ ОСНОВЫ

Аннотация: В статье раскрываются теоретические основы технологии трио-рефлексивного журнала, его педагогическое значение в современной образовательной системе и методы расчета. На основе теории рефлексивного обучения, самооценки и педагогики сотрудничества анализируется научная база модели. Представлен интегрированный недельный механизм мониторинга с использованием формул среднего арифметического, обобщенного показателя и динамики роста, позволяющий оценить эффективность обучения.

Ключевые слова: рефлексия, трио-рефлексивный журнал, самооценка, педагогический мониторинг, среднее арифметическое, эффективность обучения.

THE ROLE OF TRIO-REFLEXIVE JOURNAL TECHNOLOGY IN IMPROVING PEDAGOGICAL COOPERATION WITH PARENTS BASED ON PEDAGOGICAL CORRECTION AND ITS THEORETICAL AND ANALYTICAL FOUNDATIONS

Abstract: *This article explores the theoretical foundations, pedagogical significance, and computational principles of the trio-reflective journal technology in modern education. Based on reflective learning, self-assessment, and collaborative pedagogy, the model's scientific foundation is analyzed. An integrated weekly monitoring system using arithmetic mean, cumulative indicators, and growth dynamics formulas is presented to evaluate educational effectiveness.*

Keywords: *reflection, trio-reflective journal, self-assessment, pedagogical monitoring, arithmetic mean, educational effectiveness.*

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida shaxsning mustaqil fikrlashi, o'z faoliyatini anglay olishi va rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqishi muhim kompetensiya sifatida qaralmoqda. Bu jarayonda refleksiya pedagogik faoliyatning markaziy komponentiga aylanmoqda. Refleksiya nazariyasi pedagogika faniga John Dewey tomonidan kiritilgan bo'lib, u reflektiv tafakkurni tajribani ongli va tanqidiy tahlil qilish jarayoni sifatida izohlagan. Keyinchalik refleksiv amaliyot konsepsiyasi Donald Schon tomonidan rivojlantirilib, pedagog faoliyatining professional o'sish mexanizmi sifatida talqin etilgan.

Ta'lim jarayonida refleksiyani tizimli ravishda tashkil etish vositalaridan biri refleksiv jurnal hisoblanadi. Biroq an'anaviy refleksiv jurnallar ko'pincha bir tomonlama xarakterga ega bo'lib, o'quvchi yoki o'qituvchi faoliyati bilan cheklanadi. Trio-refleksiv jurnal modeli esa uch tomonlama – o'quvchi, ota-ona va o'qituvchi hamkorligiga asoslanadi. Ushbu modelda o'quvchi va ota-ona o'z-o'zini baholaydi, o'qituvchi esa natijalarni tahlil qiladi va metodik tavsiyalar beradi.

Refleksiv ta'lim nazariyasining metodologik asoslari

Refleksiya – bu shaxsning o'z faoliyati, tajribasi va natijalarini anglash, tahlil qilish va qayta baholash jarayonidir. Pedagogik nuqtai nazardan refleksiya quyidagi funksiyalarni bajaradi:

- Kognitiv funksiyasi – o'quv jarayonini ongli anglash;
- Diagnostik funksiyasi – bilim va ko'nikmalar darajasini aniqlash;
- Motivatsion funksiyasi – ichki rag'batni shakllantirish;
- Rivojlantiruvchi funksiyasi – shaxsiy o'sishni ta'minlash.

Metakognitiv nazariya asosida refleksiya o'quvchining o'z bilish jarayonini boshqarish qobiliyatini shakllantiradi. Bu esa o'z-o'zini baholash mexanizmi bilan bevosita bog'liq.

O'z-o'zini baholash nazariyasi va uning pedagogik ahamiyati

O'z-o'zini baholash — shaxsning o'z faoliyatini mezonlar asosida mustaqil tahlil qilishi va natijalarini baholashidir. Pedagogik jarayonda bu ko'nikma:

- mas'uliyatni oshiradi;
- mustaqillikni rivojlantiradi;

- tanqidiy fikrlashni shakllantiradi;
- ichki motivatsiyani kuchaytiradi.

Trio-refleksiv jurnal modelida o'z-o'zini baholash ikki darajada amalga oshiriladi:

1. O'quvchi tomonidan ichki refleksiya sifatida;
2. Ota-ona tomonidan tashqi kuzatuv asosida.

Bu esa baholashning obyektivligini oshiradi va ko'p tomonlama monitoringni ta'minlaydi.

Trio-refleksiv jurnalning pedagogik mohiyati

Trio-refleksiv jurnal — bu o'quvchi, ota-ona va o'qituvchi o'rtasidagi yozma refleksiv muloqotni tizimlashtiruvchi pedagogik texnologiyadir.

Mazkur model quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- Hamkorlik tamoyili – barcha subyektlarning faol ishtiroki;
- Shaffoflik tamoyili – baholash mezonlarining aniqligi;
- Refleksivlik tamoyili – jarayonni muntazam tahlil qilish;
- Integrativlik tamoyili – akademik va psixologik jihatlarni birlashtirish.

O'qituvchi ushbu tizimda baholovchi emas, balki analitik va metodik yo'naltiruvchi sifatida ishtirok etadi. Bu esa an'anaviy baholash tizimidan tubdan farq qiladi.

Trio-refleksiv jurnalning tuzilmasi

Nazariy model quyidagi komponentlardan iborat:

1. Kognitiv blok – fanlar kesimida o'zlashtirishni tahlil qilish;
2. Emotsional blok – o'quvchining psixologik holatini aniqlash;
3. Baholash bloki – o'quvchi va ota-ona tomonidan ball qo'yish;
4. Tahlil bloki – o'qituvchi tomonidan metodik izoh berish.

Mazkur tuzilma ta'lim jarayonini kompleks monitoring qilish imkonini beradi.

Hisoblash nazariyasi

Trio-refleksiv jurnalning eng muhim afzalligi — o'quvchining va ota-onaning baholari asosida obyektiv va tizimli baholash imkonini beruvchi hisoblash modeli.

1. Kunlik o'rtacha ko'rsatkich

Har kuni o'quvchi va ota-ona o'z baholarini belgilaydi. O'qituvchi bu baholarni tahlil qiladi.

$$K = \frac{B+O}{2}$$

Bu yerda:

- B — o'quvchi bahosi;
 - O — ota-ona bahosi;
 - K — kunlik o'rtacha ko'rsatkich.
3. Haftalik individual ko'rsatkich

$$H = \frac{K_1 + K_2 + K_3 + K_4 + K_5 + K_6}{6}$$

Bu formulada haftaning 6 kuni bo'yicha o'rtacha ko'rsatkichlar umimlashtiriladi.

3. Sinf bo'yicha umumiy ko'rsatkich

Agar n — o'quvchilar soni bo'lsa:

$$S = \frac{\sum H_i}{n}$$

Bu yerda:

- S — sinfning umumiy o'rtacha natijasi;
- H_i — i -chi o'quvchining haftalik ko'rsatkichi.

4. Dispersiya va standart og'ish

$$D = \frac{\sum (H_i - S)^2}{n}, \sigma = \sqrt{D}$$

Natijalarning barqarorligini aniqlash uchun:

- D — dispersiya;
- σ — standart og'ish.

5. O'sish dinamikasi

formulalar orqali o'quvchilarning haftalik va sinf bo'yicha rivojlanish dinamikasi aniqlanadi.

$$\text{Bu } \Delta = S_2 - S_1,$$

• S_1 — bu boshlang'ich natija yoki o'quvchining/ sinfning avvalgi ko'rsatkichlari. Masalan, bir haftaning boshlanishidagi ballar.

- S_2 — bu keyingi natija yoki oxirgi o'lchov (masalan, haftaning oxiri).
- Δ — o'quvchining yoki sinfning rivojlanishidagi o'zgarish miqdori.

Izoh: Agar Δ musbat bo'lsa, demak rivojlanish bo'lgan; agar manfiy bo'lsa, ko'rsatkich pasaygan.

$$P = \frac{\Delta}{S_1} \times 100\%$$

Rivojlanish darajasi (P)

• Bu formula o'zgarishning boshlang'ich qiymatga nisbatini foiz ko'rinishida beradi.

• Δ / S_1 — boshlang'ich qiymatga nisbatan qancha o'sish yoki kamayish bo'lganini ko'rsatadi.

• $\times 100\%$ — bu nisbatni foizga aylantiradi, ya'ni o'quvchining haftalik yoki sinf bo'yicha rivojlanish darajasi.

Masalan:

Agar $S_1 = 50$ ball, $S_2 = 60$ ball bo'lsa:

$$\Delta = 60 - 50 = 10$$

$$P = \frac{10}{50} \times 100\% = 20\%$$

Bu degani, o'quvchining ko'rsatkichi 20% ga oshgan.

3. Haftalik va sinf bo'yicha tahlil

1. Haftalik tahlil: har bir o'quvchining S_1 va S_2 ballari olinadi, Δ va P hisoblanadi. Shu orqali har bir o'quvchining haftalik rivojlanishi aniqlanadi.

2. Sinf bo'yicha tahlil: sinf o'rtacha S_1 va S_2 qiymatlari olinadi, Δ va P sinf bo'yicha ham hisoblanadi. Bu sinfnig umumiy o'sishini ko'rsatadi.

Trio-refleksiv jurnalning afzalliklari

- O'quvchining refleksiv tafakkurini rivojlantiradi;
- Ota-onani ta'lim jarayonining faol subyektiga aylantiradi;
- Baholash jarayonida psixologik bosimni kamaytiradi;
- Pedagogik diagnostika imkoniyatini kengaytiradi;
- Shaxsga yo'naltirilgan ta'limni qo'llab-quvvatlaydi;
- Ta'lim samaradorligini matematik jihatdan baholash imkonini beradi.

Xulosa. Trio-refleksiv jurnal texnologiyasi refleksiv ta'lim nazariyasi, o'z-o'zini baholash mexanizmi, hamkorlik pedagogikasi va hisoblash nazariyasiga asoslangan innovatsion pedagogik modeldir. Ushbu texnologiya o'quvchi, ota-ona va o'qituvchi o'rtasidagi uch tomonlama muloqotni tizimlashtiradi hamda ta'lim jarayonining sifatini ilmiy va raqamli metodlar orqali baholash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. John Dewey. How We Think.
2. Donald Schon. The Reflective Practitioner.
3. Refleksiv ta'lim va metakognitiv rivojlanish bo'yicha ilmiy manbalar.
4. Hamkorlik pedagogikasi konsepsiyasi bo'yicha tadqiqotlar.
5. Pedagogik diagnostika va statistika bo'yicha metodologik adabiyotlar.